

LAUSUNTO

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Pohjoinen Makasiinikatu 7 A 2
00130 HELSINKI
www.arene.fi

10.10.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: STM/3913/2018

Lausunto Soten harjoittelukorvausten poistamisesta

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry kannattaa sosiaali- ja terveysministeriön ehdotusta sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopiskelijoiden harjoittelun sisällyttämisestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin. Näkemyksemme on, että esitys turvaa opintoihin pakollisena kuuluvien harjoittelujen järjestämistä ja siten varmistuu alalle valmistuvien ammattitaitoa.

STM:n keväällä 2018 tekemän selvityksen mukaan ammattikorkeakoulujen ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden välillä oli vuonna 2017 yli 13 700 harjoittelusopimusta. Yksittäisiä harjoittelujaksoja on ollut yli 35 000. Selvityksen mukaan harjoittelusopimuksista 70 prosentin perusteella maksettiin korvauksia, joten kyse sosiaali- ja terveysalallakaan ei ole yhtenäistä käytäntöä tällä hetkellä.

Moninaisista sopimus- ja maksukäytännöistä huolimatta nykytila ei ole turvannut laadukasta harjoittelua tällä hetkelläkään, joten muutosta tarvitaan. Arene muistuttaa, että nykyinen menettely harjoittelukorvausten perimisestä ja maksamisesta ei perustu säädöksiin.

Harjoittelusta sopimisen vieminen maakunnan tasolle tarkoittaa, että eri korkeakoulujen opiskelijoiden harjoittelujen sisällöllinen vaihtelu pienenee. Laadunvarmistukseen sisältyy myös koordinaatio harjoittelupaikkojen riittävyyden takaamiseksi. On tärkeää, että koordinaatioon osallistuvat maakunta, ammattikorkeakoulut ja palveluntuottajat. Harjoittelun kustannusten kytkeminen maakuntien palveluntuottajille maksamaan kokonaisrahoitukseen ja esitetty sopimusmenettely maakuntien ja palveluntuottajien välillä ovat keskeisiä laadunvarmistuksen elementtejä.

Arene toteaa, että esitys keventää harjoitteluihin liittyvää hallintoa. Esitys poistaa harjoittelusopimusten tekemiseen ja harjoittelukorvausten laskutuksesta aiheutuvan työtaakan ja kustannukset.

Eduskunnassa jo olemassa oleva esitys järjestämislaiksi laajentaa valtion maksamat koulutuskorvaukset kaikkeen sote-alan yliopistokoulutukseen. Ammatillisen koulutuksen reformi on jo poistanut harjoittelukorvaukset koulutussopimuksen alalta. Nyt ammattikorkeakoulut tulevat saman kohtelun piiriin. Tämä selkiyttää alan harjoittelujen korvauskäytäntöjä, kunhan velvoite koskee tasapuolisesti kaikkia julkisesti rahoitettuja palveluntuottajia.

STM:n selvityksen mukaan harjoittelumaksuihin meni vuonna 2017 yhteensä 8,3 miljoonaa euroa. Tämä vastaa yli prosenttia ammattikorkeakoulujen valtionrahoituksesta. Tulevien maakuntien noin 18 miljardin euron kustannuksista ammattikorkeakoulujen maksut kattaisivat alle 0,05 prosenttia.

Esitetty muutos vapauttaa resurssia suunnattavaksi koulutuksen toteuttamiseen yhdessä työpaikkojen kanssa, kunhan kustannuksia ei siirretä harjoittelukorvauksista muihin ammattikorkeakouluilta perittäviin maksuihin (esimerkiksi kulkukortit, pukukaapit, suojavaatteet).

Esitys mahdollistaa ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhteistyön kehittämisen. Ammattikorkeakoulut voivat kehittää yhdessä työelämän kanssa harjoittelun ohjauksen valtakunnallisen mallin, jossa opettajat toimivat nykyistä enemmän toimintayksiköissä. Malli voidaan rakentaa olemassa olevien hyvien käytäntöjen perusteella. Ammattikorkeakoulujen ja soten toimintayksiköiden toiminnallinen integraatio vaihtelee paikallisten tilanteiden mukaisesti.

Esitys opettajien lisäämiseksi on yksi keino, jolla toiminnallista integraatiota voidaan parantaa. Se vahvistaa opiskelijoiden ohjausta ja opettajien työelämäosaamista ja asiantuntijuutta. Samalla opettajien ymmärrys opiskelijan roolista työpaikalla syvenee. Pedagogisesti pätevät opettajat voivat osallistua myös työpaikan ammattilaisten ohjausosaamisen vahvistamiseen ja näyttöön perustuvan toiminnan kehittämiseen.

Opettajien roolin vahvistaminen työpaikoilla ei kuitenkaan saa tarkoittaa, että työelämän vastuu harjoittelun aikaisesta opiskelijan ohjauksesta siirtyy kokonaan oppilaitokselle.

Opiskelijat ovat työyhteisölle voimavara, eivät vain taakka. Opiskelijat tuovat mukanaan uusia ajatuksia ja uutta tietoa. He toimivat usein myös palkattuina sijaisina harjoittelujen ohessa.

Arene muistuttaa, että harjoittelu on osa ammattipätevyyden hankkimista, mutta se tarjoaa työnantajille mahdollisuuden hyvien opiskelijoiden rekrytointiin ja edistää valmistuvien uusien työntekijöiden perehdytystä työyksikön toimintaan.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Tapio Varmola
Puheenjohtaja, rehtori
040 830 4100
tapio.varmola@seamk.fi

Petri Lempinen
Toiminnanjohtaja
040 766 7805
petri.lempinen@arene.fi